

s ft: Revisjonsrapport

Rapport nr.:	27/2005		
Virksomhet:	Rolls- Royce Marine AS	Bedriftsnummer:	974109190
Virksomhetens adresse:	Postboks 793 Sentrum 5807 Bergen	Arkivkode:	408/90-082
EMAS-registrert:	Nei	Anleggsnummer:	A61266
ISO-14001-sertifisert:	Ja		
Regelverk:	Forurensningsloven og Produktkontrollloven med tilhørende forskrifter	Tidsrom for revisjonen:	23.- 25.05.05
Risikoklasse:	2	SFTs revisor:	Bent Bolstad
Gebysats:	3 (lav)	Kontaktperson fra virksomheten under revisjonen:	Rigmor Fardal

---

Rapportens innhold:

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under systemrevisjonen. Følgende hovedtema ble kontrollert: Mottakskontroll (skrapstål), utslipp til luft, avfallshåndtering og HMS/internkontroll mhp. ytre miljø. Viser for øvrig til rapportens vedlegg 1 som gir en mer utfyllende oversikt over temaene.

Hovedkonklusjon:

Det ble gitt 1 avvik og 4 anmerkninger. Avviket gjelder feilmerking av en container, anmerkningene gjelder hhv. mottak av skrapstål, utslippsmålinger, HMS/internkontroll innen ytre miljø og støytiltak ved lagerplassen for stålskrap.

Utarbeidet dato: 31.05.05

Godkjent dato:

Sign.:

Sign.:

Revisjonsleder: Bent Bolstad

Overordnet: Bjørn Bjørnstad

Innholdsfortegnelse

1. Innledning
2. Dokumentunderlag
3. Omfang
4. Avvik
5. Anmerkninger
6. Gjennomføring

Vedlegg:

Vedlegg 1: Omfanget av SFTs revisjon

1. Innledning

Rapporten er utarbeidet etter en revisjon ved Rolls- Royce Marine AS i perioden 23.- 25.05.05. Revisjonen inngår som en del av SFTs planlagte revisjonsvirksomhet for inneværende år.

Formålet med revisjonen var å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Det ble særlig sett på områder som har betydning for utslipp til luft. Revisjonen omfattet bl.a. undersøkelse av om:

- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammer som myndighetene har satt

Revisjonen ble gjennomført ved gransking av dokumenter, ved intervjuer av sentralt plasserte personer i organisasjonen, og ved verifikasjon av at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis. Det ble ikke foretatt målinger av utslipp til luft eller støy.

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som er gitt under revisjonen og *gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.*

- **AVVIK** defineres som: *overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.* (F. eks. overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven, forskrifter hjemlet i disse to lovene, eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner.)
- **ANMERKNING** defineres som: *et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.*

2. Dokumentunderlag

Aktuelle lover, forskrifter, tillatelser og annen underlagsdokumentasjon med vekt på :

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (*forurensningsloven*)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (*HMS-forskriften*)
- Utslippstillatelse av 22.11.91 med endring 16.07.98 (*reduksjon av antall utslippsmålinger pr. år*)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (*avfallsforskriften, kap. 11, farlig avfall*)
- Virksomhetens egenkontrollrapport for 2004 (*årsrapport til SFT*)
- Tidligere kontrollrapport fra SFT, inspeksjonsrapport nr. 127/2000.
- Div. dokumentasjon fra virksomheten relatert til temaene som revisjonen fokuserte på:
(*bl.a. innen mottakskontroll (stølskrap), drift og vedlikehold av renseanlegg (luft), kjemikaliebruk (mhp. substitusjon), avfallshåndtering (med vekt på kildesortering, håndtering av brukt støpesand og farlig avfall) og innen HMS/internkontroll mhp. ytre miljø, med fokus på følgende områder : Risikokartlegging, avviksbehandling og ledelsens gjennomgang*)

3. Omfang

Omfanget/temaene som revisjonen omfattet er listet opp i vedlegg 1.

4. Avvik

Følgende avvik ble konstatert under revisjonen:

Avvik 1: *Stativ for lagring av svovelsyrecontainere var feilmerket*

Avvik fra : Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven), § 3

Kommentarer

Under revisjonen ble det i kjemikalierommet (avlåst) for luftfjerneranlegget (aminanlegget/"cold box") registrert at 2 stativer for lagring av 1000 liters containere for konsentrert svovelsyre var merket feil. Begge stativene var merket "Hardens H- 484" (toluensulfonsyre og fosforsyre). Containerne inneholder imidlertid konsentrert svovelsyre som benyttes som et tilsatsstoff for pH- regulering i luftfjerneranlegget. På døra til kjemikalierommet er det for øvrig skiltet riktig. Bedriften fikk rettet opp dette samme dag og forholdet blir avviksregistrert.

5. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under revisjonen:

Anmerkning 1: *Bedriften krever ikke alltid bekreftelse fra leverandør at levert stålskrap er i hht. til avtalt kravspesifikasjon*

Kommentarer:

Bedriften opplyser at det ikke mottas skrap fra skraphandlere, men kun stålskrap i forbindelse med bygging av skip (overskuddsstål). Bedriften har etablert rutiner for kvalitetskontroll (analyser og visuell kontroll) av mottatt stålskrap og det er utarbeidet kravspesifikasjon til skrapet (ble framvist under kontrollen). Kravspesifikasjonene er viktige også for å unngå uønskede utslipp. Under kontrollen ble det foretatt en befarings / visuell sjekk av stålskrapet og det ble, så langt det var mulig å vurdere det visuelt, ikke registrert avfall i skrapet eller skrap som var overflatebehandlet. SFT vil imidlertid bemerke at bedriften ikke alltid krever at det skal følge en bekreftelse fra leverandøren at skrapet som er levert er i hht. ovennevnte, avtalte, kravspesifikasjon. Det gjelder bl.a. det partiet med stålskrap som var på bedriften under revisjonen.

Anmerkning 2: *Det er ikke utført verifiserende utslippsmålinger etter at det ble montert filtere på 2 punktutslipp fra produksjonshallen og det er ikke målt på det rensede utslippet fra lakkeringsanlegget*

Kommentarer:

Utslipp fra produksjonshallen

Bedriften installerte i 2003 filtere på 2 (av i alt 9) avsgug / utslipp fra produksjonshallen / støperiet. I følge bedriften skal filterne ikke ha like god renseseffekt som de andre posefilterne. SFT vil bemerke at det ikke er utført målinger av utslippene etter at filterne ble montert for å

få verifisert at de fungerer som forutsatt. SFT gjør for ordens skyld oppmerksom på at det i bedriftens utslippstillatelse ikke er stilt krav om rensing av disse utslippene (utslippene fra støping/produksjonshall).

Lakkeringsanlegget

Bedriften foretar lakkering av noen av sine produkter. Lakkeringen foregår manuelt med sprøytetipistol. Utslipet fra anlegget blir ledet ut til luft via grov og finfilter ("tørrfilter"). SFT vil bemerke at utslippet ikke er kartlagt med målinger.

Anmerkning 3: Bedriftens HMS / internkontroll innen ytre miljø har forbedringspunkter

Kommentarer:

SFT vil bemerke følgende til bedriftens HMS / internkontroll :

1. Risikoanalyse og miljøaspekter

Det er utarbeidet en rutine for hvordan risikoanalyser skal gjennomføres, men dokumentet er ikke formelt gjort gjeldene/implementert i internkontrollen (dokumentet har en uformell status). SFT vil også bemerke at det i denne rutinebeskrivelsen ikke er beskrevet når og hvordan risikoaspektet i forhold til HMS/ytre miljø skal evalueres, feks. ved event. modifikasjoner / prosess tekniske endringer i anlegget. Bedriften opplyser at det i KS-systemet er presisert at HMS- aspektet skal vurderes ved planlegging av nye prosjekter, men det er her ikke henvist til rutinene for risikoanalyser (eller motsatt).

SFT vil videre bemerke at den avdelingsvise inndelingen av risikokartleggingen har medført at enkelte fellesanlegg/uteanlegg ikke er omfattet av kartleggingen. Det gjelder bl.a. rensaneanleggene på støvutslippene (posefilterne) og lakkeringsanlegget, tankanlegg for fyringsolje, mellomlagringen av farlig avfall og lagring av skrap.

SFT vil også bemerke at koblingen mellom miljøaspektene (jfr. "Skjema for identifisering av aktiviteter og miljøaspekter") og risikoanalysen er noe uklar og uoversiktlig i forhold til å ha et mest mulig brukervennlig og målrettet HMS- system. Miljøaspektene og matrisene for kartlegging og vurdering av risiko har bl.a. en noe overlappende karakter.

2. Kjemikaliebruk/substitusjonsarbeidet

Bedriften er kjent med substitusjonsplikten og har etablert rutiner for kjemikaliebruken i forhold til substitusjonskravet. Deler av substitusjonsarbeidet blir utført av eksternt firma (bedriftshelsetjenesten), men i følge bedriften gjelder det i hovedsak vurderinger relatert til helse. Miljømessige vurderinger (ytre miljø) skal i følge bedriften gjøres av bedriften selv. Flere personer er involvert / er gitt ansvar for å vurdere kjemikaliebruken, bl.a. "Innkjøp", HMS- personell, kjemikalieutvalget i tillegg til at deler av substitusjonsarbeidet gjøres eksternt (jfr. ovenfor). Det er derfor viktig å sørge for at de vurderingene som gjøres, av ulikt personell, blir mest mulig ensartet, samt kvalitetssikre at de beslutninger som blir tatt om kjemikaliebruk er hht. en konkret policy/mål for substitusjon, vedtatt av ledelsen.

SFT vil i denne forindelse bemerke at bedriftens praksis/rutiner innen substitusjonsarbeidet, inkl. hva som er "satt bort" til bedriftshelsetjenesten (jfr. ovenfor) ikke er nedfelt i en samlet prosedyre. Videre er det ikke utarbeidet veiledende kriterier for hvordan ytre miljøaspektet skal vektlegges ved vurdering av substitusjon, feks. i forhold til bruken av miljøfareopplysningene i HMS- databladene, i forhold til forbudsstoffer og SFTs OBS- liste (bedriften er for øvrig kjent med OBS- listen).

3. OBS- listestoffer

Under revisjonen ble enkelte av bedriftens tilsatzstoffer sjekket i forhold til reguleringer og SFTs "OBS- liste og det ble registrert at bedriften benytter 2 produkter som inneholder stoffer som er oppført på OBS- listen. Det gjelder et bindemiddel i støpesanden, "Isocure 666", som inneholder 75- 90 % med *difenylmetandiisocyanat* (Casnr.: 9016-87-9) og en kjølevæske/skjærevæske, "Arrow SS 3000", som inneholder *mellomkjedete, høyklorerte parafiner* (Casnr.: 85535-85-9). Når det gjelder den klorerte parafinen opplyser bedriften at et vannbasert alternativt produkt er vurdert, men at dette produktet medførte algevekst og derfor ikke kunne brukes uten bruk av andre tilsetningsstoffer som ikke var miljøvennlige. Bedriften opplyser at det pågår vurdering av alternativer til Isocure 666.

4. Ledelsens gjennomgang

Bedriften foretar en samlet årlig gjennomgang av hele kvalitetssystemet (ISO-9002 og 14001, KS- dokumentasjon for den enkelte avdeling og HMS- forskriften (internkontroll)). Referat fra fjorårets gjennomgang (25.02.05) ble gjennomgått under revsjonen og SFT vil bemerke at ytre miljø gjennomgående er lite synliggjort/vektlagt i forhold til de mer tradisjonelle produkt- og kvalitetsrelaterte forhold (enkelte ytre miljøforhold er imidlertid omtalt, bla. nabopåvirkninger, avfallssortering og oppsamlingskar for olje). Jfr. også oppfølgingspunktene fra ledergruppemøtene hvor ytre miljø er spesifisert noe mer (som et eget punkt). SFT vil også bemerke at det i bedriftens gjennomgang ikke er gitt en mer overordnet evaluering av bedriftens HMS / internkontroll-arbeide, i forhold til miljømål og i forhold til om systemet er godt nok for å sikre at bedriften etterlever myndighetskrav innen HMS. SFT vil videre bemerke at det ikke er utarbeidet en prosedyre for ledelsens gjennomgang, bl.a. med angivelse av hvilke faste HMS- punkter som skal være på dagsorden for å kvalitetssikre at bedriftens HMS/internkontroll blir evaluert på en styrt måte. Det settes opp en agenda for hvert møte, men den er av noe generell karakter.

Eks. på faste HMS- punkter på dagsorden kan være :

- evaluering av miljømål
- status mhp. HMS- avvik (event. HMS- trender, tilsvarende H- verdi, sykefraværstatistikk etc.),
- status mhp. risikoanalyser (feks. ved modifikasjoner i anlegget)
- oppfølging av miljøaspekter (tiltaksplaner etc.)
- status mhp. kjemikaliebruk / substitusjonsarbeidet
- status mhp. oppfølging av interne og eksterne revisjoner
- status mhp. naboklager
- status mhp. bruk av underleverandører (bl.a. mhp. HMS- forhold, kjemikaliebruk, avfallshåndtering og støy).

5. Mottak og påfylling av fyringsolje

Bedriften har en nedgravd tank (1997) for fyringsolje. Tanken er lagt inn i vedlikeholdssystemet ("Spektrum") for tilstandskontroll (første gang 2007). SFT vil bemerke at bedriftens praksis om at sjåføren skal være tilstede ved påfyllingsstasjonen (under påfylling) ikke er nedfelt i en instruks. Bedriften fikk utarbeidet en slik instruks under revisjonen og det blir nå satt opp et skilt der påfyllingen skjer om at sjåføren ikke skal forlate stedet under påfylling.

Anmerkning 4: *Det er ikke støyskjerm på utsiden av lagerplass for stålskrap*

Kommentarer:

Lasting og henting av stålskrap fra utendørs lagerhaug medfører støy (aktiviteten foregikk under revisjonen). Bedriften opplyser at denne aktiviteten kun skal skje på dagtid (innen

1600), men at det også kan forekomme på dagtid på lørdager. I følge bedriften har det ikke kommet klager på denne støyen. SFT vil imidlertid bemerke at det ikke er satt opp støyskjerm på utsiden av skraphaugen (mot skogkanten). Eventuelle støydempende tiltak er til vurdering og det er oppført som et oppfølgingspunkt fra ledelsens gjennomgang.

6. Gjennomføring

Systemrevisjonen omfattet følgende aktiviteter:

Åpningsmøte 23.05.05. Informasjon fra SFT om gjennomføring av revisjonen

Intervjuer og verifikasjoner 23.- 24.05.05. 4 personer ble intervjuet.

Avsluttende møte 25.05.05. Oppsummering med presentasjon av resultatene.

Vedlegg 1

Revisjonen omfattet virksomhetens håndtering av følgende emner :

1. Mottakskontroll - råvarer/skrapjern etc.

2. Utslipp til luft med vekt på :

- optimale driftsforhold i forh. til utslipp til luft
- drift og egenkontroll av renseanlegg
(posefilteranlegg (støv), luktfjerneranlegg ("ammin/cold box") og filtere på lakkeringsanlegget)
- diffuse utslipp til luft .
- lukt

3. Avfallshåndtering med vekt på :

- kildesortering
- brukt støpesand
- farlig avfall

4. Internkontroll / HMS, ytre miljø, mhp. :

- risikokartlegging
- avviksbehandling
- kjemikaliebruk mhp. substitusjonsplikten
- ledelsens gjennomgang